№ro 26.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 29. *MARCA ROKU* 1799. *w PIĄTEK.*

Za Nayjaśnieyſzego Króla Pruſkiego Jmci etc. Pana naszego nayłaſkawszego rozkazem, konwencya między Nayjaśnieyszym Panem i dwoma dworami Cesarſkiemi pod dniem 15. (26.) Stycznia roku 1797. zawarta względem różnych przedmiotow ściągaiących ſię do całkowitego podziału krajow bywszey Rzpltey *Polſkiey* wprawdzie iuż dnia 15. Września roku tego samego dla tych, ktorychby Tranzakcye w niey zawierane intereſſowały, przez obwieszczenie w pisma publiczne umieszczone do wiadomości powszechney podana zoſtała; gdy iednak w ten czas Nayjaśnieysze trzy Dwory kontraktuiące ieszcze nie były ſię zgodziły o termin, od ktorego czas pięcioletny w Artykułach XI. i XII. Konwencyi pomienioney oznaczony, w ktorym wazalowie i poddani pod więcey iak pod iednym panowaniem poſſeſſye maiący oświadczyć maią, pod ktorym panowaniem pomieszkanie sobie obieraią, i w ktorym poſſeſſye w drugich panowaniach przedać powinni, rachować ſię ma, i ztąd też oznaczenie terminu owego ieszcze odłożono zoſtało; gdy daley Artykuły wspomnione dla znaczney części wazalow i poddanych w kraiach bywszey Rzpltey *Polſkiey* oſiadlych, naywiększey są wagi; przeto Nayiaśnieyszy Krol *Pruſki* Jmć etc. Pan nasz naymiłościwszy nie tylko Artykuły wspomnione, iak naſtępuią:

Artykuł XI. „Trzy Dwory doſtrzegłſzy wynikaiące „nieprzyzwoitości z exyſtencyi poddanych maiących poſſeſſye w kraiach róznych Monarchij i ztąd mięszanemi poddanemi nazwanych, zgodziły ſię po naſtąpionym w tey okoliczności porozumieniu ſię, aby na przyszłość żaden z ich poddanych nie był mięszańcem, „i że tak exyſtencya iak nazwiſko takowych poddanych „maią być znieſione. Kazdy więc z poddanych, ktory „więcey ma poſſeſſyi iak pod iednym panowaniem, powinien w ciągu lat pięciu oświadczyć uroczyście za „ſiebie, dzieci i ſukceſſorow, iako też za ſieroty nad „którémi opieka prawnie mu polecona zoſtała, iż wybiera sobie to lub owe panowanie, pod ktorym żyć „chce, a w tym wolnym wyborze naymnieyszy przymus „mieysca mieć nie będzie. Gdy zaś ten wybor raz iuż „naſtąpił, tedy czyniący nie będzie go mogł pod żadnym pozorem odmienić i będzie obowiązuiącym i nieodwołanym dla niego, dzieci ſukceſſorow i ſierot, a „to pod karą konfiſkaty tych dobr, ktoreby przeciw „brzmieniu ninieyſzego Artykułu zatrzymali. Strony „kontraktuiące obowiązuią ſię iak naymocniey, przeſtrzegać dokładnie exekucyi tego urządzenia, którego „wzaiemny pożytek dla poddanych ieſt widoczny i zaniedbanym być nie może.

Artykuł XII. „Strony umawiaiące ſię chcąc połączyć te bezpieczeńſtwa i przezorności śrzodki z dobrem swych poddanych, zgodziły ſię na dozwolenie „im czasu pięcio-letniego, w ktorym dobra i inne prawa gruntowe poſiadaiący w innych kraiach, a nie w „tych, które sobie za ſiedliſko obrali i w ktorych iako „poddani żyć maią, pod warunkami ile możności dla „nich nayzyſkownieyszemi sprzedać lub zamienić mogą. Rowniez ma być poſtąpiono względem ſukceſſyi „lub innych dobr, ktore tytułem intercyzy lub innym „iakim sposobem spadną na nich. Sukceſſye te i inne „dobra, choćby pod iakimkolwiek bądź imieniem na „gruncie były obcego mocarſtwa, muszą być także w „przeciągu lat piąciu sprzedane. Gdyby po tym upłynionym czaſie przepisom ninieyszego urządzenia nie „ſtało ſię zadosyć, na ów czas własność takowa i prawa na gruncie każdego z trzech mocarſtw podpadną „konfiſkacie. We wſzyſtkich podobnych przypadkach, „ſummy z takowych przedaży pochodzące, i które poddani z kraiu iakiego mocarſtwa wyprowadzić maią do „kraiu którego sobie panowanie obrali, żadney opłacie „procentu dzieſięć od ſta, ani innym iakowym podatkom przy wywożeniu ſumm w kraiach *respective* mocarſtw exyſtować mogącym, podlegać nie będą.“ ieszcze raz publikować, ale i rownie to do wiadomości powszechney podać kazał, że za zgodą teraz między Nayjaśnieyszemi Dworami kontraktuiącemi naſtąpią, termin od ktorego iak wyżey mowiono czas pięcio-letny dla poddanych mięszanemi nazwanych rachować ſię powinien, na dzień 8. Marca 1797. roku ieſt ſtanowiony, i że więc na dzień 8. Marca 1802. roku upłynie, aby każdy którego ſię to tycze, dla dogodzenia przepisom artykułow powyżſzych swoie mogł uczynić urządzenia.

Obwieszczenie ninieysze dla tym większey wagi pieczęcią Królewſką ſtwierdzone, i od miniſtrow taynych Stanu i Gabinetu podpisane zoſtało. — Dan w *Berlinie* dnia 17. Stycznia 1799. roku.

Za wyraźnym Nayiaśnieyſzego Króla Jmci rozkazem.
FINKENSTEIN. — ALVENSLEBEN. — HAUGWITZ.

---

z Wiednia dnia 20. Marca.

Gazeta dziſieysza Dworſka donosi co naſtępuie: — Podług rapportow z *Peterzburga*, Arcy-Xiążę Palatyn przybył tam szczęśliwie na dniu 19 Lutego pod imieniem hrabiego de *Burgau*, i przyimowany był u Dworu z nayszczegulnieyszym poważeniem. Po czym nazaiutrz naſtąpiły zaręczyny Arcy-Xiążęcia z nayſtarszą corką Imperatora W. Xiązniczką *Alexandrą* Pawłowną, a z tego powodu okazałe feſtyny dawane były.

Stoiące dotąd w okolicy *St Polten* po iedney i drugiey ſtronie *Dunaju* korpus poſiłkowe *Roſſyiſkie* pod kommendą Generała *Rosenberg*. przed kilku dniami wyruszyło z ſtanowiſk ſwoich dla przyłączenia ſię do armij we *Włoszech* będącey. Ciągneło w ośmiu kolumnach, z których pierwsza złożona z kozakow, grenadyerow i ſtrzelcow polowych do 8000 ludzi wynosząca, na dniu wczorayszym w południe, w przytomności Cesarza Jmci i licznych widzow z miaſta przybyłych przechodziła w paradzie przez *Schönbrunn*, a ztamtąd zwrociła ſię na gościniec do *Włoch* prowadzący.

Wczoray przyſłany kuryer z *Korfu* od Generała *Roſsyiſkiego Uſzakow* do tuteyszego Poſła *Roſſyiſkiego* hrabiego *Raſſumowſkiego* przywiozł wiadomość, iż gdy od połączonych *Roſſyiſkich* i *Tureckich* eſkadrow baterye wyspy *Vido* naybardziey wzmocnioney, zupełnie zepsute zoſtały, a woyſka na ląd wysadzone nie tylko tę wyspę ale też naymocnieyszą ze wszyſtkich twierdz na tamteyszym ſtałym lądzie będącą *Salwador* ſzturmem zdobyły, kommendant *Francuzki* widział ſię bydź przymuszonym poddać całą wyspę *Korfu*, przeto na dniu 1. Marca podpisał kapitulacyą na mocy którey wyspa z całą artylleryą i ammunicyą od połączonych woyſk *Roſſyiſkich* i *Tureckich* osadzoną zoſtała, garnizonowi zaś *Francuzkiemu* dozwolone popłynąć do *Tulonu* pod warunkiem, iż przez 18 mieſięcy nie będzie noſić oręża tak przeciwko *Moſkwie* iako też *Porcie* i wszelkiemu innemu sprzymierzonemu z temi Dworami mocarſtwu.

Na dniu 6. t. m. Generał *Auffenberg* kommendę w kraiu *Gryzonow* trzymaiący, wezwany zoſtał na pismie od Generała Francuzkiego *Maſſeny* tamże z woyſkiem ſwoim wkraczaiącego, aby z tego kraiu w przeciągu dwóch godzin uſtąpił. Na takowe wezwanie Generał *Auffenberg* odpowiedział, iż takowego wyiścia z kraiu uſkutecznić nie może bez wiadomości swego kommendanta. Był przeto po upłynionym dwu-godzinnym czaſie przy *Gunkels* i *Reichenau* z przemagaiącą ſiłą attakowany, i widział ſię być przymuszonym do opuszczenia tego ſtanowiſka, ſpaliwszy za sobą dwa na *Renie* moſty. W tymże ſamym czaſie *Francuzi* uſiłowali uſkutecznić drugie przeyscie *Renu* pod wſią *Flesch*, lecz przez dobrze utrzymywany ogień armatny wſtrzymani zoſtali. Generał *Auffenberg* w rapporcie ſwoim o tych zdarzeniach czyni uwagę, iż z całey maſſy ludu *Gryzońſkiego*, pomimo kilkogodzinnego bicia we dzwony, ſtaneło tylko 60. osób uzbroionych na obronę kraiu. — Generał-Major *Hotze* był w tymże czaſie pod *Balzers* i *Bendern* attakowanym pod *Oberried* zaś allarmowanym; ponieważ *Francuzi* byli w nadto przemagaiącey ſile, przeto nie mogł ſię w ſtanowiſkach swoich utrzymać, cofnął ſię więc, zawsze w zamiarze z pomnożonemi ſiłami odebrania nazaiutrz ſtanowiſk wzmiankowanych. — Na dniu 7. przyszło pomiędzy nim i *Francuzami* do żywey potyczki, w którey ſtrata z obu ſtron była znaczna, lecz przy końcu Generał *Hotze* muſiał uſtąpić przemocy dla zaięcia pozycyi pod *Feldkirchen*, dokąd mu Arcy-Xiążę przyſłał poſiłki. Szczeguły tey potyczki, równie iak tego co w kraiu *Gryzonow* daley zaszło, co moment są oczekiwane.

Obywatel *Bacher* ſprawuiący intereſſa *Francuzkie* przy ſeymie Rzeszy wyiechał na dniu 11. Marca z *Ratyzbony*, i dana mu była dla osobiſtego bespieczeńſtwa eſkorta, aż do granicy. W tymże dniu Ob. *Alquier* wyiechał rownie z *Monachium*.

Podług wiadomości z *Konſtantynopola* pod dniem 18. Lutego. Porta otrzymała zapewnienie od *Giezar Paszy*, iż ón chwalebne zlecenie wyrwania świętego kraiu *Egipſkiego* z rąk niewiernych z ukontentowaniem przyimuie, i procz wyſłanych tam iuż w dwóch oddziałach woyſk do 50. tyſięcy wynoszących, on ſam ieszcze z innym kurpusem od 50. tyſięcy ludzi niezwłocznie wyruszy dla uſkutecznienia zamiarow Porty. — W tymże celu popłynął także na dniu 16. Lutego z *Konſtantynopola* do *Egiptu Sir-Sidney-Smith*, dla udania ſię do ziednoczoney flotty pod *Alexandryą*, i dowodzenia nią do attaku przeciw temu miaſtu przedſięwziąść ſię maiącego.

Cesarz Jmć wyznaczył Panią de *Chanclos* do towarzyszenia Xiężniczce *Francuzkiey* Maryi Teressie w iey podroży do *Mitawy*, w urzędzie wielkiey Miſtrzyni Jey Domu, a Hr: *d'Etling* iako Marszałek Nadworny, odprowadzi też Xiężniczkę aż do granic *Gallicyi*.

Mowią, iż Generał *Melas* z przyczyny, iż w przypadku woyny ſłabość iego zdrowia niepozwalałaby mu woyſkiem dowodzić, oddala ſię od naszey armiy *Włoſkiey*.

z Londynu od dnia 26. do 5. Marca.

Liſty z *Calcutta* w Lipcu 1798. pisane donoszą, iż w *Indyach Wschodnich* poſtać woyny coraz bardziey ſię wzmaga. *Tippo-Saib* na czele 80,000. woyſka rozłożył ſię obozem pod *Rashore*. *Abdallowie* do ſta tyſięcy ieźdzców wynoszący, groźną także przybieraią poſtać, zoſtaią oni pod dowodztwem *Zeman Schacha*. Na zapytanie rządu naszego względem takowych przygotowań woiennych, dano odpowiedź, iż w tak krytyczney epoce chodzi o własne bespieczeńſtwo. *Maratowie* zebrali pod *Pannigut* potęgę od ſtu tyſięcy ludzi. Pomiędzy temi woyſkami znayduie ſię 2000. infanteryi dobrze ćwiczoney, pod dowodztwem Generała Francuzkiego *de Voigne*, Officerowie są powiększey części Europeyczykowie. *Sutherland* ieſt wodzem naywyższym. *Almas Alikhan* nad rzekami *Jumna* i *Gangesem* zebrał wielkie magazyny i woyſko od 30.tys: ludzi z znacznym parkiem artyl: Z ſtrony *Dekan* rządca *Nizam* zebrał 20. regimentow każdy od 1500. ludzi z officerami *Francuzkiemi*, *Szwaycarſkiemi*, i *Niemieckiemi*. *Raymond Francuz* ieſt naywyższym kommendantem woyſka tego, i żadnego *Anglika* do ſłużby nie przyimuie. Z tego wszyſtkiego wniosek ieſt bardzo łatwy. Widać, iż znayduie ſię plan taiemny po między

właściwemi rodakami ułożony, dążący iak wielu zapewnia, do wygubienia *Anglikow* w tym kraiu — W *Madras* bunt wielki powſtał. — Rząd muſi przeczuwać burzę, gdyż pomnaża woyſko, a osobliwie artylleryi do pełnia. Odłożenie także na czas dalszy wyprawy do wysp *Filippińſkich*, którey uzbroienie tyle pieniędzy kosztowało, dowodzi boiaźń rządu i wzgląd na te wszyſtkie okoliczności. — Lord *Nelson* otrzymał pozwolenie powrocenia do *Anglij*, i przyiazd iego w przyſzłym mieſiącu ieſt ſpodziewany.—Na dniu 24. Lutego P. *Pitt* oświadczył w Parlamencie, iż tymczasem 3. milliony aſſygnacyow kameralnych wydanych będzie, gdy ſądzi za rzecz potrzebną pożyczkę na dalszy czas odłożyć. Bez wątpienia niedoſtatek wiadomości od dwoch dworow z ſtałego lądu, ſą przyczyną tego odłożenia. Gdyż ieżeli nowe ſubſidia będą potrzebne, te na negocyacyą nowey pożyczki wielki wpływ mieć będą. Na dniu 25. wnieſione były przez sekretarza woiennego dwa proiekta, 1wszy, aby w przypadku nayścia nieprzyiaciela, wszyſtkie poiazdy wzięte były w rekwizycyą, 2gi, aby tylko przez pewne do tego umocowane osoby od zaciągnionych żołnierzy przyſięga odbierana była.— Wydawca gazety wieczorney oppozycyiney oſkarzony zoſtał o artykuł obrażaiący Imperatora i pomimo obrony ſławnego *Erſkine*, ieſt za winnego uznany.

Mało przychodzi pism z *Irlandyi*, któreby niedonoſiły o rozruchach panuiących w środku tego Króleſtwa. Napaſtowanie podrożnych, rabunek domow wieyſkich, rozboie, pożogi, są naypowſzechnieyszemi wiadomościami. Ciąg tego rodzaiu bezprawiow, i niedoſtateczność sposobow na ich ukrocenie, były powodem do podania izbie billu na wzmocnienie w tym kraiu zwierzchności woyſkowey, i na przeszkodzenie cywilnym ſądom wdawania ſię w decyzye ſądow woiennych. Powtorne czytanie tego billu na ſeſſyi 26. Lutego doznało wielkiego oporu. Dla uspokoienia boiaźni, przekładano zoſtawić zawſze w odpowiedzialności Vice-Krola za użytek władzy ktorą mu Parlament powierzy. PP. *Barrington* i *Dobbs* opierali ſię temu wnioſkowi Prokuratora generalnego, i okazywali boiaźń, ażeby poſtanowienie woiennego prawa, nie podało w zapomnienie sądow przyſiężnych i Aktu *habeas corpus*, i ażeby nawet nie nadwątlało wolności członkow parlamentowych. Przeczytano iednak ten bill i powszechne ieſt zdanie, iż zoſtanie przyiętym.

Na oſtatniey ſeſſyi niższey izby Parlamentu *Angielſkiego*, P. *Wilberforce* ponowił podług swego zwyczaiu wniosek względem znieſienia handlu Murzynow; lecz mimo poparcia przez P. *Pitt*, nie mogł dokazać ażeby zoſtał przyiętym, a 1. Marca izba odrzuciła go większością 30. głosow. — P. *Pitt* utrzymywał iż obowiązkiem ieſt Parlamentu *Angielſkiego* znieść tę plamę hańbiącą imie iego. Wprowadzać nowych ieszcze niewolnikow, ieſt to pomnażać niebespieczeńſtwo *Indyom zachodnim* zagrażaiące, gdyż i pomiędzy Murzynow nawet wkradł ſię iuż duch niepodległości. Przytaczał także wiele dowodow z moralności i polityki na poparcie wnioſku swego.

Z *Dublina* piszą, iż na brzegach *Irlandzkich* dały ſię widzieć znowu okręty woienne *Francuzkie*. Z *Plimouth* wypłyneło kilka fregat w celu ich wyszukania. Wszakże nie ſprawdziło ſię, aby przy brzegach *Irlandzkich* 22. przewozowych okrętow *Francuzkich* ſtanąć miało.—Rząd w *Dublinie* oczekuie nowego odwiedzenia od nieprzyiaciela w większey liczbie. Wszyscy officerowie otrzymali rozkaz powrocenia do armiow, i żaden odtąd urlop wydanym nie będzie. Flotta uzbroiona w *Breſt* wyraźne ma przeznaczenie do *Irlandyi*, a pomiędzy woyſkami tamże zebranemi znayduie ſię cały regiment ziednoczonych *Irlandczykow*, ktorzy w czaſie insurrekcyi do *Francyi* uszli. W oczekiwaniu to tych przyiacioł, insurgenci ſtraſzne w *Irlandyi* popełniaią bezprawia, i to zapewne dało powod do odnowienia prawa woiennego. Zadney nocy nie ma ażeby iakie morderſtwa nie były popełnione, insurgenci zagrażaią śmiercią wszyſtkim ſędziom, ktorzyby przeciw iednemu z nich wyrok potępiaiący wydać mieli.— P. *Pillsforth* z *Wicklow* zoſtał od iedney kupy insurgentow przed własnym domem w obliczu ſwoiey familii powieszonym, i ani ſzanowny wiek iego, ani cnoty, ani prożby dzieci iego nie mogły go wyrwać z rąk zażartego tłumu. Zabiianie wszelkiego bydła po polach dotąd nie uſtaie, a to częścią na użytek tworzącey ſię armii insurgentow, częścią dla przeszkodzenia, aby *Anglia* nie miała potrzebuey żywności z *Irlandyi* do doſtarczenia flottom ſwoim. Szkoda pochodząca dotąd z tak zabiianego i kaleczonego bydła, wynoſi iuż do 60. tyſięcy funtow. W iednym powiecie *Fingal* pod *Dublinem*, w krotkim czaſie 200. morderſtw popełnionych zoſtało.

Liſt z *Dublina* pod dniem 2. Marca ieszcze bardziey rzecz całą wyiaśnia. „Stan *Irlandyi* ieſt smutny. W hrabſtwach *Galway* i *Mayo* trwa ciągle zabijanie bydła i nieuſtanne rabunki. Poczmiſtrz w *Caſtlebar* zoſtał rozſtrzelanym. Rozmaite domy w *Dublinie* i *Weſtmeath* są zruynowane przez insurgentow. Składaią ſię oni powiększey części z zbiegow armij od oſtatniey insurrekcyi, rozbiegaią ſię po całym kraiu, i łączą ſię z niechętnemi. Są powiększey części uzbroieni i odziani. Partya miniſteryalna ſądzi iż złemu inaczey nie zapobieży iak przez Unią, nad którey uſkutecznieniem dotąd pracuie, lecz mowca izby P *Foſter* oświadczył, iż naylepszy środek byłby, Katolikom którzy naywiększą liczbę mieszkańcow ſkładaią, zupełną nadać wolność obywatelſką. P. *Fitzgerald* przynioſł do izby bill ſtanowiący, aby obrany od W. *Brytannij* regent lub regencya w przypadku ſłabości lub śmierci Krola, był tenże ſam dla *Irlandyi*, zapewne dla oſłabienia zdania P. *Pitta*, utrzymuiącego konieczność ziednoczenia, dla tego iż oba Króleſtwa w nayważnieyszych zapytaniach mogą rozmaite wydawać wyroki.

z Paryża dnia 10. Marca.

Donoszą z *Madrytu*, że Miniſter *Saavedra*, dla ciągłey choroby ſwoiey, zupełnie ſię oddalił ode Dworu, a na iego mieysce naſtąpił Xiąże *Urquijo* w charakterze Miniſtra ſtanu i intereſſow zagranicznych. Dnia 20. Lutego Rada *Kaſtyliy* przyieła i kazała ogłoſić bullę Papiezką, ktora za wypłaceniem pewney summy pieniężney, pozwala wszyſtkim *Hiszpanom* używać mięsa w całym ciągu roku, wyiąwszy ſuchedni, tudzież wielki czwartek i wielki piątek. Mowią nawet, że Jego Swiątobliwość pozwoliła także Krolowi *Katolickiemu* używać przez dzieſięć lat na potrzeby kraiu połowy wszyſtkich dzieſięcin.

Kapitan *Merengo*, który przywiozł do *Genui* wiadomość o wyrznięciu *Francuzow* w *Sycyliy*, zapewnia, iż przy iego z *Egiptu* wyiezdzie armia nasza znaydowała ſię tam w iak naylepszym ſtanie, opatrzona była w żywności wszelkiego rodzaiu, i że *Buonaparte* wyprawił 400 maytkow w taiemney na morze czerwone wyprawie.

Nie można czytać z oboiętnością naſtępuiącego poſtępku dziecka około 8. lat maiącego, a ſyna Ob. *Lecointre* Sekretarza przy Ob. *Moltedo* konsulu *Francuzkim* w *Algierze*. Otrzymano od rządu *Algierſkiego* zdięcie więzow z tego nieszczęśliwego dziecka i powrocenie mu wolności; lecz gdy chciano uſkutecznić ten rozkaz, młody *Lecointre* oświadczył, iż poty nieprzyimie wolności, poki iey oyciec iego nieotrzyma, i ieżeli mu to odmowionym będzie, potrafi wytrzymywać to co iego oyciec, i naśladować będzie iego odwagę.

Pisma *Angielſkie* zapewniaią, iż armia *Francuzka* za zewoleniem Krola *Hiszpańſkiego* ściąga ſię do *Kadix*, i że z tego portu ma wſieść na flottę *Hiszpańſką* przeznaczoną do taiemney wyprawy.

Kandydatami do Dyrektoryatu mianuią teraz Ob. *Sieyes* Poſła naszego w *Berlinie* i teraźnieyszego Miniſtra policyi. — Mamy tu iuż wiadomości o zaięciu *Manheymu*, wezwaniu *Filipsburga* i wkraczaniu coraz dalszemu armij *Dunaiu*. Generał *Maſſena* miał wniyść do kraiu *Gryzonow*, a Generał *Bernadotte Wirtzburg* ma zaiąć. Pierwsze potyczki między woyſkami *Auſtryackiemi* i *Francuzkiemi*, będą deklaracyą woyny *de facto*. Ponieważ armia Arcy-Xiążęcia *Karola* ieſt mocną, przeto coraz więcey woyſka *francuzkiego* ciągnie przez *Strazburg* do *Szwabij*. Armie nasze są teraz bardzo liczne przez rekwizycyoniſtow połączonych z dawnym woyſkiem naszym. W przypadku potrzeby może być natychmiaſt wezwana druga klaſſa rekwizycyi, to ieſt młodzieży od 21 do 22. lat. Powszechnie tu mniemaią, iż woyna będzie bardzo krwawą.—Dyrektoryat nakazał aby od 1. *Germinal* kompania Aeroſtatow znieſioną zoſtała. Młodzież z konſkrypcyi w niey ſię znayduiąca, wcielona będzie do batallionu Saperow, reszta rozeyść ſię ma. — Słychać iż Rzplta *Rzymſka* i *Neapolitańſka* w iedno ciało ma być połączona, *Cisalpińſka* zaś i *Liguryiſka* drugą Rzpltę we *Włoszech* ſkładać będzie.

Niechętni roznieśli pogłoſkę, iakoby korpus poſiłkowe *Helweckie* od 18. tyſięcy ludzi, miało być przeznaczone na garnizon do *Paryża*. *Redaktor* tey potwarzliwey wieści zaprzecza, zamiarem iey było wmowić w obywatelow, iż Dyrektoryat chce ſię zaſłonić gwardyą *Szwaycarſką*. Wiadomo, iż do *Francyi* żadne obce woyſka na mocy konſtytucyi wprowadzane być nie mogą. „Nie (mowi *Redaktor*) *Paryż* nie będzie widział załogi *Szwaycarſkiey*, lecz gdy teatr woyny na nowo ſię otworzy, na owczas nieprzyiaciele naſi będą muſieli na nim walczyć rownie z *Francuzami* iak z *Szwaycarami*.— Bywszy Vice-Krol *Neapolu* Xiąże *Pignatelli* z rozkazu Krola osadzony ieſt w fortecy *Trapani* na wyspie *Sycylij*.— W kraiu *Neapolitańſkim* iuż przeszło 500. okolic ieſt republikanizowanych. Zatrudniaią ſię teraz urządzeniem departamentow, do każdego z nich iuż ieſt kommissarz mianowany. Municypalność w *Neapolu*, gdzie 7000. woyſka *Francuzkiego* ſtoi załogą i w innych okolicach ieſt w zupełnym działaniu.— G. *Championnet* donioſł miniſtrowi wewnętrznemu, iż w *Portici* znaleziono ieſzcze nie mało ſzacownych dzieł kunsztow iako to przepyszną *Wenerę i Agripinę*, marmurowe posągi *Noniusa*, *Kaliguli*, *Luciusa Verusa*, *Marka Aureliusza*, pięknego *Homera*, *i Merkurego*, ktore iuż z *Rzymu* do *Paryża* w drodze ſię znayduią. W *Herkulanum*, *Pompeia etc.* pracuie około 600. robotnika nad wykopywaniem zabytkow ſtarożytności, dozor nad niemi ma P. *Zarillo* z akademii *Herkulańſkiey*. Wszyſtko co wynaydą ma być do *Paryża* zaſłanym.

Naſz konsul w *Liworno* Ob. *Kercy* odebrał pod d. 20 Stycznia liſt od konsula naszego w *Tunis* Ob. *Devoise*. Ten zdaie ſię bydź kontent z poſtępkow ſtraży ſwoiey. Ekwipaż okrętu *Peguin* z 24. ludzi złożony, zoſtał zabrany wraz z nim w niewolę, ekwipaż zaś okrętu *Brillante*, i *Tartany*, od domu *Bacri* z *Marsyliy* do *Malty* poſłaney, do 60 ludzi wynoszący na wieczną niewolę ſkazany zoſtał.— Od *Dunkierki* aż do *Skaldy* maią bydź znowu baterye założone, dla zaſłonienia ſię w każdym przypadku od nayścia nieprzyiaciela.— *Katarzyna Legrand* zona Ob. *Mesmer* za mowy kontrewolucyine, i okrzyki *niech żyie Krol*, przytrzymaną zoſtała.

Dyrektoryat Wykonawczy rozeſłał proklamacyą ſtołowną do przyszłych Elekcyow. Między innemi iey wyrazami znayduią ſię naſtępuiące: „Zeydziecie ſię na zgromadzenia pierwiaſtkowe. Nie powierzaycie losu Rzpltey garſtce buntownikow, ktorzyby ią podali na łup okropney nowych Decemwirow zemſty. Atoli naprożnobyście ſię na te zgromadzenia polityczne zebrali, gdybyście mieli być tylko oboiętnemi widzami intrygi obrzydliwych partyow. Nie znoście tego, ażeby w imie wolności zuchwałość wami zarządzać i waszym miała kierować wyborem.— We wszelkim przypadku ci naywięcey zaſługuią na ufność publiczną, ktorzy na ſiebie ściągneli nienawiść partyow, i ktorzy dziś są naznaczonemi na proſkrypcyą i puginały ſtronnikow okropnego Rządu 1793 będąc przed 18. Fructidora prześladowanemi przez przyiacioł roializmu etc.

Redaktor ogłoſił dnia wczorayszego liſt z *Genui* pod d. 1. Nivos (19. Lutego) iak naſtępuie: Dnia dziſieyſzego przybył tu ieden ſtatek, ktory wypłynął nayprzod z *Alexandryi*, a potym z *Malty*. Dowiedzieliśmy ſię z niego, iż *Malta* nie ma ſię czego lękać od oblegaiących *Anglikow* i *Portugalczykow*, i że ieſt na dwa lata we wszelką opatrzona żywność; że *Buonaparte* w ſpokoynym poſiadaniu *Kairu*, zatrudnia ſię ſtałym urządzeniem ſwoiey osady; iż przocz armii *Francuzkiey*, dowodzi liczną armią z *Koptow i Druzow*, okazuiących mu nayglębsze poſłuszeńſtwo i przywiązanie; iż czeka tylko na upadek wod *Nilowych*, dla posuwania ſwoich zamiarow w nayodlegleysze ſtrony koleſtwa.

W Radzie 500. naradzano ſię w materyi neutralnych okrętow i spodziewamy ſię, iż część ich żądania uſkutecznioną zoſtanie. Miniſter *Duńſki* oczekuie dalszych tego naradzania ſię ſkutkow dla rozpoczęcia negocyacyi. Rząd nasz zdaie ſię uznawać potrzebę przy zbliżaniu ſię

woyny okazywać nieiaką powolność dla neutralnych Mocarſtw. Poſtępkiem tego rodzaiu będzie bliſkie wyſłanie Miniſtra do *Ameryki* dla ożywienia tam partyi *Francuzkiey*. Ten śrzodek naywięcey doradza Miniſter marynarki, gdyż tylko od ſamych *Amerykanow* ſpodziewa ſię opatrywania w żywność Osady.

Volney i *Busc* pracuią teraz nad nowym opisaniem Stanow ziednoczonych *Ameryki*, które nie koniecznie będzie dla tego kraiu podchlebnym, gdyż obay autorowie niechętni z niego wyiechali.

Dnia 13. *Marca.*

Dnia wczorayszego Rada 500. złożyła taiemny wydział dla czytania Poſelſtwa Dyrektoryatu, ściągaiącego ſię do ogłoszenia Rzpltey w ſtanie woyny z *Auſtryą* i *Toſkanią*. Rada wydała rezolucyą do tego Poſelſtwa ſtoſowną, i odeſłała ią potym do Rady ſtarſzych, ktora ią natychmiaſt potwierdziła.

Wyrok Dyrektoryatu pod 7. Ventose (25 Lutego) wyraża, iż Generał *Championnet* zoſtanie aresztowanym i przed Radę woienną ſtawionym. Ten wyrok na tym ſię wspiera, iż ten Generał użył powierzoney sobie władzy na przeszkadzanie czynnościom Kommiſſarza Cywilnego przy armii *Neapolitańſkiey*, i że tym ſposobem otwarcie przeciw Rządowi powſtawał.— W innym wyroku pod tymże dniem wyrażono ieſt, iż Generał kommenderuiący armiami *Włoſką* i *Neapolitańſką* rozkaże ſtawić przed ſądem woiennym wszyſtkich przekonanych o kradzieże, zdzierſtwa, rozproszanie ſkarbu etc. Ob: *Baſſal* będzie także do sądu oddany.

Zapewniaią, iż Ludwik *Buonaparte* przybył iuż do *Paryża* i że natychmiaſt udał ſię do Dyrektoryatu.

Nie Ob. *Senevert*, lecz Ob. *Muſſer* obeymuie mieyſce po Ob. *Eymar w Turynie.*

Zapewniaią, iż miniſter marynarki wyiedzie na końcu tego mieſiąca na obeyrzenie brzegow morſkich.

Donoszą o odmianie ſtanowiſk w armii przeznaczoney na wspieranie neutralności pułnocnych *Niemiec.*

z Bruxelli dnia 31. *Marca.*

Anglicy znowu ſię przy brzegach naszych pokazali. Liczna ich eſkadra od kilku dni krąży przed portem *Oſtendy*. Mowią nawet, że kilka bomb wrzuciła do tego miaſta. Przechodziły tą ſtroną niedawno woyſka *Francuzkie.*

z Hagi dnia 12. *Marca.*

Lubo tu iuż nie ma żadney wątpliwości o odnowieniu woyny z Cesarzem, a nawet i z Rzeszą, atoli niewidać ieszcze u nas iak tylko uboczne przygotowania, ktòre iednak zdaią ſię okazywać, iż spodziewamy ſię do niey w iakimkolwiek sposobie należeć. Z tego powodu przyſpieszane ſą u nas prace w warsztatach tak dla naprawy okrętow ktòre były w tey bitwie nadpsute, iako też dla wybudowania nowych na zaſtąpienie zniszczonych. Pracuią także nad ekwipowaniem i opatrzeniem eſkadry w *Texel*, o ktòrey zawsze zapewniaią, iż ieſt przeznaczona do wyprawy morſkiey wraz z uzbroieniem w *Dunkierce* czynionym. Atoli zdaie ſię, iż toż uzbroienie nie będzie tak znaczne iak w roku 1797. Odeſłano ſześć wielkich przewozowych ſtatkow, ktòre rząd wziął do swoiey uſługi na tę wyprawę. Mowią, iż Admirał *Winter*, ktòry iako jeniec *Angielſki* nie może mieć tey kommendy, ma poleconą dyrekcyą tey wyprawy, wieść tę zaſadzaią na iego tu obecności, i że codziennie z Departamentem morſkim odprawia konferencye.

Zona Generała *Brune*, która tu przybyła w oſtatnim tygodniu, wyieżdża wkrotce z powodu wyroku Dyrektoryatu *Francuzkiego*, ktòry nakazał oddalenie kobiet od armiow.

z Konſtantynopola dnia 13. *Lutego.*

Buonaparte przeciągnął na ſtronę ſwoią wszyſtkich kupcow w *Kairze* i innych *Egipſkich* miaſtach zoſtaiących. Wszędzie ſię iak naymocniey oszańcował, i ſami *Turcy* twierdzą, iż mu nadto dozwolono czasu do rozszerzenia w ſię *Egipcie*. Połowa armii *Roſſyiſko-Tureckiey* ma ſię udać do *Włoch*, inna do *Egiptu* ieſt przeznaczoną, dla połączenia ſię z armią Baszy *d'Acre*. Tuteyszy miniſter *Batawſki* wyiechać ztąd był przymuszony.

z Stokolmu dnia 8. *Marca.*

Nasz poseł w *Konſtantynopolu* P. *Muradgea d'Ohſſon* nie ieſt odwołany, lecz otrzymał tylko pozwolenie wrocenia do kraiu na czas nieograniczony. Co ſię tycze P *Koenig*, iedzie on do *Konſtantynopola* w charakterze ſprawuiącego intereſſa bez żadnych ſzczegulnych zleceń. Wiadomość iakoby *Dania* nad granicą utworzyła korpus obserwacyine, zupełnie ieſt fałszywą.

z Ulm dnia 10. *Marca.*

Armia G. *Jourdan*, ktòra przez *Stockach* i *Riedlingen* w pełnym marszu znayduie ſię, ciągnie teraz iak nayspieszniey do *Szaffuzy* i Konſtancyi dla połączenia ſię z G. *Maſſeną*. Nad fortyfikacyami naszemi pracuie co dzień 6000. ludzi.

z Ratyzbony dnia 11. *Marca.*

Ob. *Bacher* ſprawuiący intereſſa Rzpltey *Francuzkiey* przy ſeymie donioſł Dyrektoryatowi, iż mu oświadczono z ſtrony Arcy-Xcia *Karola*, ażeby we 24 godzinach wyiechał z *Ratyzbony*; iż officer *Auſtryacki* będzie go eſkortował aż do naybliższych poſterunkow *Francuzkich*. Ob: *Bacher* dodał, iż nie mnieysze przeto czynić będzie uſiłowania na utrzymanie dobrego z Rzeszą porozumienia.

Dnia 13.— Woyſka *Auſtryackie z Morawii* i *Czech* idące, nie uſtaią przechodzić przez to miaſto dla udania ſię do armii. Regimenta *Wallońſkie* ciągną od dnia onegdayszego, w tych dniach oczekuiemy na pierwszy i drugi regiment kawaleryi. Wszyſtkie regimenta są w wielkim komplecie.

z Augsburga dnia 11. *Marca.*

Regiment kireſierow *Naſſau Uſingen* przechodził d. onegdayszego przez *Lech*, bliſko naszego miaſta, dziś poszedł za iego śladem Regiment kiriſſierow *Macka*. Widzieliśmy także przechodzącą liczną artylleryą. Większa część armii Cesarſkiey pod kommendą Arcy-Xięcia Karola znayduie ſię teraz w *Szwabii*. Ptzednia ſtraż przeprawiła ſię iuż przez rzekę *Iller* przy *Aitrach* i udała ſię drogą ku *Lentkirch*. Od ſtrony *Ulm Auſtryacy* pomkneli ſwoie poſterunki, aż do *Geislingen*, a patrole huzarſkie ſpuszczaią ſię prawym brzegiem *Dunaiu* aż do *Ehingen*. Głowna kwatera Arcy-Xcia ieſt w *Memmingen*.

Dnia 14. *Marca.*—Hrabia *de Lehrbach* przybył tu dnia wczorayſzego.—Ob. *Alquier* z *Munich* i Ob. *Bacher* z *Ratyzbony*, przeieżdzali przez *Fridberg* iadąc do *Strazburga.*

z Kempten dnia 12. *Marca.*

Dnia 8. t. m. *Francuzi* w liczbie 12 tyſięcy ludzi attakowali na nowo *Auſtryakow* przy *Feldkirch* w *Voralberg*. Bitwa ponowiła ſię w dniu naſtępuiącym, ſkutki iey niewiadome.— Pospieszaią tu codziennie woyſka *Auſtryackie* ku *Bregentz* na wzmocnienie G. *Hotze*. G. Xże de *Reuſs* przybył tu dnia onegdayszego i udał ſię ku *Bregentz*, G. *Lindenau* poiechał do *Isny*. Arcy-Xiąże *Karol* udał ſię dziś do *Memmingen*, głowna iego kwatera ma bydź przenieſiona do *Ochſenhausen*. Poſterunki armii Cesarſkiey rozciągaią ſię aż do *Riedlingen*, a armii *Francuzkiey* są w *Moſkirch* o 6. mil od *Riedlingen.*

z Frankfortu dnia 12. *Marca.*

Spodziewaią ſię tu przybycia Ob. *Amelot* iako Rezydenta Rzpltey *Francuzkiey* na zaſtąpienie mieysca po zmarłym Ob. *Barotzi*. — Mowią iż ſkoro tylko armia *Heſka* przez milicye dopełnioną zoſtanie, natychmiaſt uda ſię na linią demarkacyiną pułnocnych *Niemiec.*—Ob. *Ruffin* Adjutant Generała *Jourdan*, przeieżdżał tu dnia wczorayszego od armij.— Miaſtu *Heidelberg* pozwolono tylko 12. godzin do zapłacenia ſummy 100. tyſięcy liwrow na rachunek kontrybucyi przez Generała *Francuzkiego* nałożoney. Summę tę Duchowieńſtwo wyliczyć muſiało.—Feld-Marszałek Xiąże *de Cobourg* odebrał przez ſztafetę rozkaz udania ſię iak nayspieszniey do *Wiednia.*

Armia Generała *Bernadotte* nie tylko ma w zamiarze posuwać ſię za armią *Dunaju*, ale nadto poſiłki iey w każdym zdarzeniu doſtarczać.

z Raſtad dnia 10. *Marca.*

Hrabia *de Lehrbach* ma wyiechać dnia iutrzeyſzego do *Augsburga*; Na ten koniec odebrał paszporta *Francuzkie*. Mowią iż powroci na swoie mieysce, ieżeli Kongreſs nie zoſtanie zerwanym. Zdaie ſię iż ten Miniſter znaydował ſię w nieporozumieniu z Ob. *Bonnier* Miniſtrem *Francuzkim*, i że ſię użalał na przeięcie swoiey korrespondencyi.—Hrabia *de Metternich* zdaie być ſię w zamiarze aabawienia tu ieszcze przez czas nieiaki, ponieważ zapłacił z góry mieſięczne swoiey loży naięcie. Uważaią tu iż Baron *d'Albini* odwiedza częſto Miniſtrow *Francuzkich.*

Dnia 14. *Marca.*

Legacya *Francuzka* podała dnia dziſieyſzego naſtępuiącą Notę:

Niżey podpisani Miniſtrowie pełnomocni Rzpltey Francuzkiey do negocyacyi z Rzeszą Niemiecką, ſą uwiadomieni o naſtępuiących zdarzeniach: Iż P. de Hügel Kommiſſarz Ceſarſki przy Seymie Ratyzbońſkim dnia 20 Ventose (10. Marca) udał ſię do Ob. Bacher ſprawuiącego intereſſa Rzpltey Francuzkiey przy Seymie, i pokazał mu rozkaz Arcy-Xcia Karola, Generała kommenderuiącego armią Krola Węgierſkiego i Czeſkiego, na mocy którego zalecono ieſt iednemu Kapitanowi kawaleryi Auſtryackiey, ażeby pomienionemu ſprawuiącemu intereſſa towarzyſzył aż do poſterunkow Francuzkich; Ob Bacher odpowiedział, iż iego obecność w Ratyzbonie będąc upoważnioną przez wyrok Seymu z potwierdzeniem Ceſarſkim, z tego powodu nie oddali ſię z tego miaſta chyba za użyciem gwałtu; iż pomimo tego oświadczenia niedano mu iak tylko 24. godziny na przygotowanie do podroży. Niżey podpisani donoſzą Deputacyi i Seymowi Rzeſzy o tym zgwałceniu wſzyſtkich zaſad, i wſzelkich praw, donosząc im oraz, iż poſpieſzyli ſię z uwiadomieniem o tym ſwoiego Rządu. Miniſtrowie pełnomocni Rzpltey Francuzkiey zapewniaią Miniſtra pełnomocnego J. C. Mci o znakomitym ſwym poważeniu. — w Raſtad d. 24. Ventoſe (14. Marca) roku 7go Rzpltey Francuzkiey.

(podpisano) BONNIER, JEAN DEBRY, ROBERJEOT.

Ta Nota sprawiła tu mocną niespokoyność, ſpodziewamy ſię, iednak iż ztąd nie wypadnie zerwanie kongreſſu. To co ſię ſtało względem Ob. *Bacher*, uważanym ieſt iako śrzodek woienny. Miniſter Ceſarſki i Miniſtrowie *Francuzcy* zaczynaią czynić przygotowania do odiazdu. Mowią iż tu wkrotce ma przybyć załoga *Francuzka*. — Deputacya zgromadzi ſię dnia iutrzeyszego.

Ogłoszono tu naſtępuiący liſt Gen: *Maſſeny*. „Dnia 17. Vensose (7. Marca) Zaraz po wzięciu ważnego ſtanowiſka *Lucienſteig* (niedaleko *St Galle* i *Appenzel*) ścigałem nieprzyiaciela, a pobiwszy go kilkakrotnie zupełnie rosproszyłem. Stracił on 11 armat i 4 ſztandary. Gen: *Auſſenberg* z 3000 ludzi wzięty ieſt w niewolę. *Koir* ſtolica *Gryzonow* ieſt w naszych ręku. Gen: *Demont*, ktòry *Rheineck* nad *Renem* opanował, zdobył 2 armaty, 2 ſztandary i kilkaset niewolnika. Gen: *Audinot* na lewym brzegu moim znayduiący ſię, rownież 7. armat zdobył i 1500 ludzi wziął w niewolę.

(z Gazety Berlińſkiey.)

Generał *Jourdan* wyruszył także na dniu 12 Marca z pod *Kniebis* dla uderzenia na armią Arcy-Xiążęcia *Karola* pod *Memmingen* ſtoiącą. W tymże samym dniu woyna W. Xiążęciu *Toſkańſkiemu* wypowiedzianą zoſtała.

Dnia 15. *Maica.*

Deputacya Rzeszy odprawiła dziś 93cią ſeſſyą, i ułożyła naſtępuiące *Conclusum*: „Wczoraysza Nota Legacyi *Francuzkiey*, iako też dekret Kommiſſyi Ceſarſkiey z tego powodu zapadły, poſłane będą do generalnego Seymu Rzeſzy, z proźbą ażeby w tey okoliczności przedſiewziął poſtanowienie, ktoreby iey dało ſpoſobność złożyć Miniſtrom *Francuzkim* zaspokaiaiące oświadczenie. Będzie o tym nayprzod uwiadómiona Legacya *Francuzka* ſpoſobem Noty ktòra podana zoſtanie pełnomocnemu Miniſtrowi Ceſarſkiemu. Uwiadomią ſię także o tey nowey Nocie *Francuzkiey* prywatni poſłowie. — Co do poſtanowienia Deputacyi pod d. 2. t. m. Directorium *ſub reservatione solita*, uczyni względem wczorayszego dekretu nowe Miniſtrowi Ceſarſkiemu przełożenia, i upraszać go będzie ażeby ſię przyłączył do Deputacyi Rzeszy i oddał tę decyzyą Legacyi *Francuzkiey*, zapobiegaiąc ażeby De-

putacya nieznalazła ſię w przykrym położeniu użycia innych drog do podania tey decyzyi Miniſtrom *Francuzkim*. Miniſter pełnomocny Ceſarſki przyſtał na żądanie w tym Conclusum przełożone.

Miniſtrowie *Francuzcy* odebrali dnia dziſieyſzego z *Paryża* kuryera. Ten przywiozł im oświadczenie przez które Rząd *Francuzki* wyraźnie wypowiada woynę *Auſtryi*. W kilka godzin po ſwoim przybyciu, kuryer ten odeſłany był do *Berlina*. W dzień iego z *Paryża* wyiazdu, Dyrektoryat porozſyłał piąciu innych kuryerow.

Od niższego Renu dnia 15. Marca.

G. *Bernadotte* przybył d. 11. do *Coblentz*, nazaiutrz przeglądał fortyfiacye, a 13. powrocił do *Moguncyi*.— Mowią, iż wielka liczba woyſk *Francuzkich* z *Niderlandow* do *Renu* idących, odebrała rozkaz powrocenia do *Belgium*.— Donoszą z *Hagi* pod d. 5. iż armia *Batawſka* poſtawiona zoſtała na ſtopniu woiennym, i że wszyscy urlopowani odebrali rozkaz powrocenia iak nayspieszniey do ſwoich korpusow.

z Studgardu dnia 14. Marca.

Przez *Kniebis* do *Freudenſtad* przybyło kilka tyſięcy nowego *francuzkiego* woyſka.— Mowią iż armia G. *Jourdana* złączyła ſię z armią G. *Maſſeny* od ſtrony *Konſtancyi* i że *Francuzi* zaięli to miaſto, oraz i *Merspourg*.

Generał *Jourdan* zoſtawił załogę Xciu *Hohenzollern-Hehnigen*. Z tego powodu wydał pismo naſtępuiące: *Zabespieczenie.— Jourdan Generał kommenderuiący armiami Dunaju, Helwecyi i obſerwacyiney.* — Zważywſzy iż pomieniony Xiąże *de Hohenzollern-Hehningen* zachowywał zawſze ściſłą neutralność z Rzeczpospolitą *Francuzką*; rozkazuie wſzyſtkim woyſkowym poważać osobę tego Xcia, oraz osoby dwor iego ſkładaiące, niemniey własności które do nich należą. Xiąże *de Hohenzollern-Hehningen* w przypadku potrzeby będzie mogł żądać pomocy kommendantow woyſkowych, ktorym zalecono ieſt użyć ſiły armij na uſkuteczpienie tego rozkazu.— *W głowney kwaterze w Villingen d.* 18. *Ventose* (8. *Marca.*) (podpisano) JOURDAN.

Dnia 16. Marca.

Na dniu 14. t. m. od ſtrony zachodniey ieziora *Konſtancyeńſkiego* ſłyszano mocną kanonadę, która dorozumiewać ſię każe, iż obie armie pod Arcy-Xiążęciem *Karolem* i Gen: *Jourdan* spotkały ſię z sobą.

z Bazylei dnia 10. Marca.

Dyrektoryat *Helwecki* ogłoſił urzędownie naſtępuiące Rapporta:

Armia Francuzka w Helwecyi.— W Głowney kwaterze Azmoos 16. *Ventos* (6. *Marca*) *Generał kommenderuiący* MASSENA, *do Dyrektoryatu Helweckiego.* Obywatele Dyrektorowie! Mam honor donieść wam o odebranym od mego Rządu rozkazie, ażebym odparł *Auſtryakow* z territorium *Gryzonow*, i ażebym tam przywrocił do prawa obywatelſtwa patryotow *Gryzońſkich*, ktorzy ſię do *Helwecyi* schronili. Gdy kommendant *Auſtryacki* nieodpowiedział na moie wezwanie, kazałem dziś w rożnych mieyscach na niego uderzyć. Pospieszam Obywatele Dyrektorowie uwiadomić was o ſkutkach tego zdarzenia. Rożne *Renu* mielizny podnieſione mnogością lodu, wſzyſtkie były niepodobne do przeprawy, oprocz tylko iednego. Rozkazałem przy *Azmoos* zarzucić moſt, ktory o 2. godzinie po południu był dokończony, i w ten czas przeszedłem *Ren* z brygadą Generała *Lorge*. Po bitwie przez cztery godziny trwaiącey, zdobyliśmy wieczorem zamek *Luciensteig*. Otwiera on nam do kraiu *Gryzonow* drogę, ktora ieszcze nigdy nie była opanowaną. Spodziewam ſię, iż iutro zbierać będziemy owoce tego zwycięſtwa. Zdobyliśmy w tey rozprawie 400. jeńcow woiennych, między ktoremi wielu officerow. Znalezliśmy w zamku 4. armaty. Nieprzyiaciel miał nad nami przewagę z swoich ſtanowiſk i artylleryi, ktoreyśmy żadney nie mieli. Nic ſię rownać nie może zaciętości z iaką nieprzyiaciel bronił tego ważnego ſtanowiſka, chyba tylko niepożyta odwaga zwyciezcow, ktorzy tylko za pomocą bagnetow to mieysce zdobyli. Czekam rapportow o dalszych bitwach. — *Pozdrowienie i poważenie.* (podpisano) MASSENA.

W Głowney kwaterze w Bazylei d. 20. *Ventose* (10. *Marca*) *roku* 7go *Rzpltey Francuzkiey iedney i nierozdzielney.* Przez nadzwyczaynego kuryera dowiaduię ſię Obywatelu, iż nasze woyſka weszły do *Koiru* d. 17. Ventos (7. Marca) o 2. godzinie po południu, a tym ſamym oczyścili wſzyſtkie ſtanowiſka z woyſk *Auſtryackich*. Zdobyliśmy w tey roſprawie 4500. ieńcow, pomiędzy ktoremi iednego Generała i wielu wſzelkiego ſtopnia Officerow, oraz 18. armat. Pospieszam z donieſieniem o tym rozpoczęciu kampanii, ktora nie może iak tylko naylepszy przynieść ſkutek.

(podpisano) *Generał-Adjutant* POLISSARD.

Patryoci *Gryzońscy* do *Helwecyi* schronieni, byli zaproszonemi przez Generała *Francuzkiego Demont*, ktory ieſt sam *Gryzonem*, ażeby ſię zebrali w *Ragatz* dla weyścia ztamtąd do *Koiru* wraz z *Francuzami*. Ten to sam Gen: *Demont* poſłany był do Gen: *Auſtryackiego* z upomnieniem ażeby uſtąpił z kraiu *Gryzonow*. Niedonieſiono nam ieſzcze co ſię ſtało na granicy *Walteliny* i kantonu *Maisson de Dieu*.

Kuryer *Wołoſki* przechodzący przez gorę S. *Gotarda*, ieszcze nie przybył; lecz odebrano przez *Genewę* liſty z *Medyolanu* pod 3. Marca, donoszące, iż wszyſtkie woyſka *Francuzkie* ktore ſię w tym mieście znaydowały, wyszły z niego dniem wprzod, i że procz tych inne przez całą noc ciągnęły. Rozeszła ſię wieść, iż kroki nieprzyiacielſkie zaczęły od *Werony*.

z Lucerny dnia 11. Marca.

Ogłoszono tu naſtępuiący liſt urzędowy. *Maſſena Generał en chef armiy* Francuzkiey *do Ob. Perrohel Miniſtra* Francuzkiego *w Lucernie.— W kwaterze głowney w* Koirze *dnia* 17 *Ventos* (7. Marca).

Jeſteśmy w *Koirze* ſtolicy *Gryzonow*, lecz nie bez trudności weszliśmy do niey. *Auſtryacy* bronili każdey ſtopy ziemi, a naywiększe wyſilenie okazali pod bramami miaſta, nakoniec muſieli nam uſtąpić, i zoſtali zwyciężeni. Korzyścią tey bitwy ieſt 3500. niewolnikow, 2 ſztandary, 11. armat i wozy ammunicyine. Gen: *Audinot* ſzef brygady na prawym ſkrzydle, odparłszy wczoray nieprzyiaciela, był dziś attakowanym przez G. *Hotze*, ktory wszyſtkie swoie połączył krpusy, lecz poraził nieprzyiaciela, zabrawszy mu 1500. niewolnika i 7. armat. Niech żyie Rzplta (podpisano) MASSENA.

Oprocz tego liſtu rząd nasz ogłoſił rapport szczegulny w naſtępuiącey treści. „ Dnia 5. Marca *Francuzi* wzmocnili ſię pod *Ragaz*, pułbrygada wdarła ſię wieczorem na gorę opactwa *Pfeffers* i doszła aż do wſi *Wettis*. Inne dwie w *Ragaz* pozoſtały. Dnia 6. o 4. godzinie zrana za danym znakiem 12 tyſięcy infanteryi i nieco kawaleryi pod dowodztwem G. *Lorge* posunoły ſię ku brzegowi *Renu* na przeciw wſi *Fläsch*, gdzie ſię *Auſtryacy* oszańcowali. G. *Chabron* z 2000 ludzi i 150 huzarami udał ſię do moſtu nizey założonego. Moſt pod *Azmos* dopiero o 2 godzinie po południu zoſtał dokończonym. Brygada Gen. *Large* przedarła ſię tą ſtroną do drugiego brzegu, a przymuſiwszy *Auſtryakow* do cofnienia pomknęła ſię do *Lucienſteig*. Jedna tylko droga ciasna w pośrzod przepaści prowadzi do tey twierdzy. Wszakże *Francuzi* rozpoczęli w niey potyczkę ktora z naywięksą zaciętością 4. godzin trwała, o godzinie 7. ſzańce *Auſtryackie* z bagnetem w ręku zdobyte zoſtały, a *Francuzi* procz 500. niewolnikow zdobyli część artylleryi. Przeyście odbyło ſię także naprzeciwko *Fläsch*. *Szwaycarowie* dla ułatwienia iego wielką liczbę ſtatkow zatopili. *Francuzi* wszedłszy na puł moſtu, byli przyięci ogniem kartaczowym, ktory ich przymuſił do cofnienia, wszakże wkrotce nazad powrocili, opanowali brzeg przeciwny, i rozłożyli ſię w krzakach poblilkich zkąd ſtrzelać zaczeli, ogień bateryow zabił im i ranił do 100. ludzi. Wieczorem iednak *Auſtryacy* cofneli ſię w celu dania odſieczy zamkowi *Lucienſteig*. G. *Demont* z 2000. ludzi udał ſię do *Gunkelsberg*, uderzył na woyſka *Auſtryackie* w tyle *Vettis* uszykowane, zaiął im 14. ludzi 1go officera, i 1go żołnierza z milicyi *Gtyzonow*. Kolumna od 600 *Francuzow* odważyła ſię przedrzeć przez *Urseren*, do kraiu *Gryzonow*, przeszedłszy gury śniegiem okryte wycieczona trudami, wroczyła do *Bergthal*, gdzie miała ſię połączyć z iedną kolumną, ktora nie przyciągnęła. Mnoſtwo wieśniakow z pobliſkich wſiow uderzyła na *Francuzow* i przymuſiła ich do przeyścia nazad gor; wielka liczba padła ofiarą trudow podrożnych, reszta w uſtawicznym walczeniu przybyła do *Urseren*, gdzie ſtanowiſka zaieła.

Dnia wczorayszego wiele wyſtrzałow artylleryi ogłoſiły zwycięſtwa *Francuzow* na d. 6. i 7. t. m. odnieſione.

Generał *Lecoubre*, ktory z ſwoią dywizyą miał działać od ſtrony woytoſtw *Włoſkich*, uſkutecznił ſwoie zamiary; opanował wszyſtkie ſtanowiſka i wdarł ſię na dolinę *Engadin*.

Ob. *Perrochel* podał d. 8. naszemu Dyrektoryatowi Notę, w ktorey przekłada potrzebę rychłego zaciągu 18. tyſięcy woyſka.

z Neapolu dnia 21. Lutego.

Podług nowego porządku rzeczy, państwo *Neapolitańſkie* na iedenaście departamentow ieſt podzielone, i miaſta ich głownieysze są oznaczone; zatrudniaią ſię także urządzeniem Gwardyi Narodowey. Pozoſtaie ieszcze do zrepublikanizowania kilka prowincyi, iako to *Apulia*, kray *Bari*, *i Kalabrya*; chociaż kilka miaſt rzeczonych prowincyi wyſłało ſwoich deputowanych do *Neapolu*, potrzeba iednak, żeby przyſtąpienie do nowey formy rządu było powszechne. W tym ſtanie ſą rzeczy w prowincyi nawet *Abruzzo*, do ktorey iako też i do *Kalabryi* wyſłano część woyſka dla przywrocenia niechętnych do poſłuszeńſtwa. Pogłoſki roznieſione o insurrekcyi na wyspie *Sycylij*, zupełnie ſą fałszywe.

z Turynu dnia 22. Lutego,

Na wiadomość, iż eſkadra *Angielſko-Roſſyiſka* krąży przed *Genuą*, nagle korpus iedno *Francuzkie* od kilku tyſięcy ludzi wyruszyło ztąd ku brzegom.

z Florencyi dnia 26. Lutego.

Przybyło tu dwoch poſłow *Neapolitańſkich*, Ob. *Dorias* i ex-Xiąże *Militerni*, ten sam, ktory nad *Lazaronami* miał kommendę, a przed 4. lata w woynie przeciw *Francuzom* oko i część czoła utracił. Jadą do *Paryża* dla zabespieczenia przez traktak z *Francyą* niepodległości nowey Rzpltey *Neapolitańſkiey*. Wyſtawiaią terazniey ſzy zapał *Neapolu*, takim iaki był w *Paryżu* roku 1789.

z Rzymu dnia 27. Lutego.

Ob. *Macdonald* wyiechał ztąd wczoray do *Neapolu*, ma obiąć naywyższą kommendę nad armią *Neapolitańſką* po Gen: *Championnet*. Ob. *Baſſal* ma niezwłocznie wyiechać do Paryża, będąc od Dyrektoryatu wezwany. Ob. *Bremont*, miniſter woienny marynarki i ſtosunkow zewnętrznych żądał i otrzymał uwolnienie od dalszego sprawowania urzędu. Na iego mieysce Konsulat mianował Ob. *Plantan*. Podano tu do wiadomości publiczney, że buntownicy na wielu punktach zoſtali pobici i rosproszeni. *Spolette*, *Terni*, *Narni* i inne przylegle okolice ſą do posłuszeńſtwa przywiedzione; przy tey okoliczności muſiano kilka zamkow zupełnie zburzyć. Miaſto *Rietti*, do ktorego ſię liczna zgraia buntownikow ſchroniła, zewsząd ieſt opasane i wszyſtkie iuż poczyniono przygotowania do ſilnego attaku. Temi dniami przybyło kilka oddziałow woyſka *Francuzkiego*, ktore ſię udać maią na wzmocnienie tego, ktore blokuie miaſto *Civitavecchia*. Rząd nasz nakazał uzbroienie małey flottylli przeznaczoney do krążenia przed portem tego miaſta, ażeby mu wszelką przeciąć kommunikacyą od morza.

Dnia 28. Lutego przybiegł tu ieden żołnierz *Francuzki* z wiadomością, że miaſto *Civittavecchia* kapitulowało.

z Medyolanu dnia 2. Marca.

Auſtryacy coraz bardziey zbieraią ſię pod *Weroną*, dokąd też przybył G. *Melas*. Czekaią ſkwapliwie na nadciągnienie korpusu *Roſſyiſkiego*. Przyiechał tu także poseł Rzpltey *Partenopeyſkiey*.

Generał *Scherer* nowy Generał kommenderuiący armią *Włoſką*, iutro tu ieſt ſpodziewany. Drugi legion *Cisalpińſki* walczył wraz z *Francuzami* w głownieyszych bitwach przeciw *Neapolitańczykom*; utracił 7. officerow i 135. ludzi w zabitych i 87. rannych rachuie.

Dnia 4. Marca.— W woyſkach *Francuzkich* tak z ſtrony *Walteliny*, iako też od *Brescia* i *Bergamasco* widzieć ſię daią nadzwyczayne poruszenia. We wſzyſtkich mieyscach wzmocniono poſterunki.— Generał *Mack* zawſze ſię tu znayduie pod ſtrażą *Francuzkiego* woyſka.

z Liworno dnia 4. Marca.

Jeden ſtatek *Raguzańſki* do tego portu przybyły doniosł, że ſpotkał na wysokości morſkiey około przylądku eſkadrę *Angielſką* z 3. liniowych okrętow, z 2. fregat i tyleż korwet złożoną. Korsarz *Angielſki Nelson* wszedł do naszego portu wczora z 3. ſtatkami na *Genueńczykach* zdobytemi, z ktorych ieden w ſamey cieśninie *de la Spezzia* wpadł w iego ręce.

z Lugano d. 5. Marca.

Odebraliśmy niezawodną wiadomość, iż około 10. tyſięcy woyſka *Francuzkiego* pod dowodztwem G. *Lecourbe* pospieszaią ku gorze S. *Gotarda* dla wzmocnienia woyſk znayduiących ſię na naszych granicach od ſtrony *Gryzonow*. Woyſka *Francuzkie* na kwaterach maią ſię także udać do *Bellizone*.

Od granic Włoſkkich dnia 5. Marca.

Sułtan kazał ogłoſić, iż odtąd iako ſprzymierzeniec iego *Paweł* I. zrobił ſię Miſtrzem zakonu *Maltańſkiego*, on takowy zakon iuż nie uważa za nieprzyiaciela narodu *Tureckiego*.

Dwor *Toſkańſki* naydroższe sprzęty swoie nawet rzadkie kſiążki przewozić każe do *Tryeſtu*. — Naſtępca Tronu *Neapolitańſki* w *Palermo*, miał żywy ſpór i rozmowę z Miniſtrem *Akton* za to, iż naybardziey podburzał do rozpoczęcia woyny.

DONIESIENIE.

Stosownie do Dekretow w Sądzie Kommiſſyi wspolney, przez N. Dwory dwa Ceſarſkie, i Krolewſko-Pruſki, do upadłych 6ciu Bankow, to ieſt UUr: Piotra *Teppera*, Karola *Schultza*, Fryderyka *Cakrit*, *Prota Potockiego*, Macieia *Łuszkiewicza*, i Dawida *Heyslera* wyznaczoney. Między JX. Mikołaiem *Chomentowſkim*, d. 18. Mca Stycznia R. bieżącego 1799. Janem *Malinowſkim*, 13. mca Lutego, Felicyanną *Czarnecką* d. 18. mca tegoż, i *Piotrowſkim* od W. Ignacego *Miączyńſkiego* Prawa nabywcą, dnia 19. także mca tegoż nieſtawaiącemi z iedney, a wierzycielami w ogolności wszyſtkiemi, do Maſſy Ur: niegdy Piotra z *Ферguſſonow Teppera* ubiegaiącemi ſię z drugiey ſtrony, zapadłych, wykonanie przyſiąg na rzetelność ich długow, w Protukule debitorum paſſivorum conteſtabilium Maſſy *Teppera* zapisanych, iako to X. *Chomentowſkiemu* względem ſummy fl: 5400. z wrachowaną prowizyą, w mieſiącach 3ch od daty wyżey wzmiankowanych dekretow.— *Malinowſkiemu* ſummy Czer: Zł: 334. w Mieſiącach 6ciu.—*Czarneckiey* Felicyannie ſummy fl: 32000 w Mieſiącach 4ch.— Ignacemu *Miączyńſkiemu* ſummy Czer: Zł: 500. w mieſiącach 3ch nakazuiących, obwieszczaią ſię wymienieni JX. *Chomentowſki*— Jan *Malinowſki*.— Felicyanna *Czarnecka*—i Ignacy *Miączyńſki*, aby takowe przyſięgi w czaſie zamierzonym wykonać ſtarali ſię, albowiem temiż Dekretami na przypadek niewykonania tych przyſiąg na terminie oznaczonym uznano ieſt, iż maſſa *Teperowſka* od pretensyi wolna być ma.

Pewny Kawaler tu w *Warszawie* mieszkaiący, przy rodowitym ſwym ięzyku Polſkim, poſiadaiąc dołkonałą umieiętność ięzyka Niemieckiego, ofiaruie chcącym ſię uczyć po Niemiecku ſwoie za pomierną nadgrodą lekcye, życzącz ſobie takowego nauczyciela każdego czasu powziąść może o nim wiadomość w Kantorze *Korrespondenta Warszawſkiego*.

Z powodu bliſko nadchodzącego kwartału, *Redakcya tey Gazety* przypomina się JPP. Prenumeratorom po Prowincyach, ażeby raczyli wcześnie się zgłosić do bliſkich siebie Pocztamtow z zapisaniem po tęż Gazetę dla rychleyszego oney odbierania.

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w kamienicy, JP. Eberta pod Nrem 65. *na drugim piętrze*,— Exemplarz groſzy 20.